

DARBO GRUPĖS VEIKSMINGAM ATSAKUI Į NEAPYKANTOS NUSIKALTIMUS IR NEAPYKANTOS KALBĄ LIETUVOJE SKATINTI POSĖDŽIO PROTOKOLAS

Nr.
Vilnius

Posėdis įvyko 2024 m. kovo 7 d. 14.00 val. nuotoliniu būdu.

Posėdžio pirmininkas – Darius Domarkas, Vidaus reikalų ministerijos (toliau – VRM) Viešojo saugumo politikos grupės vadovas (darbo grupės vadovas).

Posėdžio sekretorė – Lina Bartaševičiūtė, VRM Viešojo saugumo politikos grupės patarėja (darbo grupės vadovo pavaduotoja).

Dalyvavo darbo grupės nariai (pakaitiniai nariai):

Monika Antanaitytė	– Lietuvos gėjų lygos projektų vadovė;
Darius Čaplikas	– Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamento prokuroras;
Sandra Čergelytė	– Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Lygių galimybių, moterų ir vyrų lygybės grupės patarėja;
Aliona Gaidarovič	– Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybos Viešosios informacijos stebėsenos ir ekspertizės skyriaus vedėja;
Monika Guliakaitė-Danisevičienė	– Lietuvos žmogaus teisių centro advokacijos vadovė;
Dovilė Juodkaitė	– Lietuvos negalios organizacijų forumo prezidentė;
Giedrius Kanapienis	– Policijos departamento prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos Veiklos analizės ir kontrolės valdybos Analizės skyriaus vyriausiasis tyrėjas;
Faina Kukliansky	– Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės pirmininkė;
Svetlana Novopolskaja	– VšĮ Romų visuomenės centro direktorė;
Aušra Sadauskienė	– Lietuvos kriminalinės policijos biuro Veiklos koordinavimo ir kontrolės valdybos Veiklos planavimo ir organizavimo skyriaus vyriausioji tyrėja;
Jevgenij Semaško	– VšĮ „Europos žmogaus teisių fondas“ teisininkas;
Vaiva Vėželytė-Pokladova	– Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Tautinių mažumų politikos analizės ir informacijos skyriaus vedėja.

Stebėtojo teisėmis dalyvavo:

Rūta Juodelytė	– Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos Lygių galimybių integravimo grupės viešojo administravimo specialistė;
Goda Jurevičiūtė	– Seimo kontrolierių įstaigos Žmogaus teisių biuro patarėja;
Lina Kisevičienė	– VšĮ <i>Diversity Development Group</i> direktorė;
Banguolė Žalnieriūnaitė	– VšĮ „Nacionalinis socialinės integracijos institutas“ <i>Media4Change</i> programos žiniasklaidos stebėsenos analitikė.

Darbotvarkė:

1. 2023 m. ataskaitos apie neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kalbos situaciją Lietuvoje projektas.

2. Pasiūlymai dėl Baudžiamojo kodekso nuostatų, susijusių su neapykantos nusikaltimais, pakeitimų.
3. Dėl administracinės atsakomybės už neapykantos kalbą nustatymo.

1. SVARSTYTA: 2023 m. ataskaitos apie neapykantos nusikaltimų ir neapykantos kalbos situaciją Lietuvoje projektas.

L. Bartaševičiūtė trumpai pristatė ataskaitos projekte pateiktas išvadas ir pasiūlymus.

Darbo grupės nariai pastabų ir pasiūlymų dėl ataskaitos projekto neturėjo.

NUTARTA:

Pasiūlyta darbo grupės nariams pateikti pastabas ir pasiūlymus dėl ataskaitos projekto, jei tokių būtų, el. paštu iki kovo 13 d.

2. SVARSTYTA: Pasiūlymai dėl Baudžiamojo kodekso nuostatų, susijusių su neapykantos nusikaltimais, pakeitimų.

Klausimą pristatė VRM atstovai. Pasiūlymai rengiami atsižvelgiant į ESBO rekomendacijas ir įgyvendinant darbo grupės veiklos planą – svarstyti išankstinių nuostatų motyvo įtvirtinimo Baudžiamajame kodekse (toliau – BK) klausimą. Pasiūlymais siūloma nustatyti, kad griežtesnė bausmė taikoma ne tik tais atvejais, kai kaltinamasis, darydamas nusikalstamą veiklą, siekė išreikšti neapykantą asmenų grupei ar jai priklausančiam asmeniui dėl saugomų bruožų, bet ir visais kitais atvejais, kai kaltinamasis auką pasirinko dėl saugomų bruožų. Parengti pirminiai pasiūlymai buvo pateikti darbo grupės nariams el. paštu gruodžio mėn. pab.

J. Semaško nuomone, reiktų palikti požymį „siekiant išreikšti neapykantą“, nes dabartinis reglamentavimas aiškus, tinkamas ir patikrintas praktikos. Nemato būtinybės įtraukti į BK lytinę tapatybę kaip saugomą bruožą.

F. Kukliansky atkreipė dėmesį į BK 170² straipsnį „Viešas pritarimas tarptautiniams nusikaltimams, SSRS ar nacistinės Vokietijos nusikaltimams, jų neigimas ar šiurkštus menkinimas“, kuris reikalauja viešosios tvarkos pažeidimo, o tai apsunkena įrodinėjimą. Abejoja tikslingumu nustatyti administracinę atsakomybę už neapykantos kalbą.

G. Jurevičiūtės nuomone, esamas reglamentavimas (požymis „siekiant išreikšti neapykantą“) yra nepakankamas. Pritarė lytinės tapatybės kaip saugomo bruožo įtraukimui į BK.

D. Juodkaitė, M. Antanaitytė, Monika Guliakaitė-Danisevičienė pritarė VRM pasiūlymams su SADM pasiūlytomis korekcijomis, taip pat lytinės tapatybės kaip saugomo bruožo įtraukimui į BK.

A. Sadauskienė atkreipė dėmesį į galimas problemas įrodinėjant nusikalstamą veiklą, kurias buvo nurodę ir Generalinės prokuratūros atstovai.

D. Čaplikas nepritarė pasiūlymams dėl požymio „siekiant išreikšti neapykantą“ atsisakymo. Lytinės tapatybės kaip saugomo bruožo įtraukimas į BK būtų perteklinis.

NUTARTA: VRM įvertins išsakytą darbo grupės narių nuomonę, pastabas ir pasiūlymus, ir informuos darbo grupės narius apie priimtus sprendimus dėl tolesnių veiksmų.

3. SVARSTYTA: Dėl administracinės atsakomybės už neapykantos kalbą nustatymo.

Klausimą pristatė VRM atstovai. Nustatant galimybę už neapykantos kalbą taikyti ne tik

baudžiamąją, bet ir administracinę atsakomybę, būtų siekiama spręsti šiuo metu egzistuojančią problemą, kai už neapykantos kalbą taikoma baudžiamoji atsakomybė arba netaikoma jokia atsakomybė, t. y. kai nėra baudžiama už mažiau pavojingą, tačiau visuomenėje netoleruotiną neapykantos kalbą (pvz., už komentarus, teismų praktikoje įvardijamus kaip „netinkamus, neetiškus, vulgarius“ ir pan.). Šis klausimas – taip pat darbo grupės veiklos plane. Parengti pirminiai pasiūlymai taip pat buvo pateikti darbo grupės nariams el. paštu gruodžio pab. Įvertinus pastabas, kilo abejonių, kad pirminiai VRM pasiūlymai yra tinkami, todėl siūlyti jų toliau nesvarstyti. Darbo grupės nariai pakviesti diskusijai klausimais: kaip vertintumėte pasiūlymą tyčiojimosi ir niekinimo požymius perkelti iš BK į Administracinių nusižengimų kodeksą (toliau – ANK); kaip dar galima būtų kodeksuose apibrėžti neapykantos kalbą, už kurią taikytina baudžiamoji atsakomybė, ir neapykantos kalbą, už kurią taikytina administracinė atsakomybė?

G. Kanapienis, J. Semaško, M. Antanaitytė pritarė pasiūlymui tyčiojimosi ir niekinimo požymius perkelti iš BK į ANK.

A. Gaidarovič pritarė administracinės atsakomybės už neapykantos kalbą nustatymui.

F. Kukliansky nepritarė administracinės atsakomybės už neapykantos kalbą nustatymui.

NUTARTA: VRM įvertins išsakytą darbo grupės narių nuomonę, pastabas ir pasiūlymus, ir informuos darbo grupės narius apie priimtus sprendimus dėl tolesnių veiksmų.

Posėdžio pirmininkas

Darius Domarkas

Posėdžio sekretorė

Lina Bartaševičiūtė

DETALŪS METADUOMENYS

Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerija 188601464, Šventaragio g. 2, LT-01510 Vilnius
Dokumento pavadinimas (antraštė)	DARBO GRUPĖS VEIKSMINGAM ATSAKUI Į NEAPYKANTOS NUSIKALTIMUS IR NEAPYKANTOS KALBĄ LIETUVOJE SKATINTI POSĖDŽIO PROTOKOLAS
Dokumento registracijos data ir numeris	2024-04-08 Nr. 1VL-897
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	–
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Lina Bartaševičiūtė, Patarėjas, Viešojo saugumo politikos grupė
Sertifikatas išduotas	LINA BARTAŠEVIČIŪTĖ, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-04-08 10:22:48 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-04-08 10:23:06 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-A, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-05-31 10:46:54 – 2026-05-30 10:46:54
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Irina Malukienė, Pavaduoja D.Domarką, Viešojo saugumo politikos grupė
Sertifikatas išduotas	IRINA MALUKIENĖ, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija LT
Parašo sukūrimo data ir laikas	2024-04-08 10:38:23 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2024-04-08 10:38:42 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugų teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM LT
Sertifikato galiojimo laikas	2023-05-26 09:45:05 – 2026-05-25 09:45:05
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	"Registravimas" paskirties metaduomenų vientisumas užtikrintas naudojant "RCSC IssuingCA, VI Registru centras - i.k. 124110246 LT" išduotą sertifikatą "DBSIS, Informatikos ir ryšių departamentas prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, i.k.188774822 LT", sertifikatas galioja nuo 2022-05-19 16:48:06 iki 2025-05-18 16:48:06
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	–
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	–
Priedamo dokumento sudarytojas (-ai)	–
Priedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	–
Priedamo dokumento registracijos data ir numeris	–
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DBSIS, versija 3.5.76.2
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Atitinka specifikacijos keliamus reikalavimus. Visi dokumente esantys elektroniniai parašai galioja (2024-04-08 10:47:25)
Paieškos nuoroda	–
Papildomi metaduomenys	Nuorašą suformavo 2024-04-08 10:47:25 DBSIS